

Slovenski dom

Štev. 285.

V Ljubljani, sobota 17. decembra 1938.

Leto III

Brezuspešen obisk nemškega „gospodarskega čarownika“ dr. Schachta v Londonu:

Pogajanja za nemško-angleško trgovsko pogodbo in sporazum o Judih - niso uspela

London, 17. dec. o. Guverner nemške Državne banke in glavni gospodarski strokovnjak nove Nemčije dr. Schacht je po trdnevnem bivanju v Londonu danes odpotoval v domovino. Njegov obisk v Angliji naj bi bil pripravljen pot za sklenitev trgovske pogodbe med Nemčijo in Anglijo in za ureditev vprašanja judovskih beguncov iz Nemčije. Dr. Schacht je imel v Londonu vežne razgovore z voditelji angleškega gospodarstva, in sicer z guvernerjem Angleške banke Montagu Normanom, s Fredericom Leithom Rossom, glavnim gospodarskim svetovalcem angleške vlade, z ministrom lordom Winteronom, predsednikom angleškega odbora za pomoč beguncem in z Georgeom Koblcejem, predsednikom ameriškega odbora za pomoč beguncem iz Nemčije. Uradno poročilo, da so razgovori potekali ugodno in da bo mogoče najti osnove za nadaljnja pogajanja. Zasebna poročila pa pravijo, da napori dr. Schachta za sklenitev trgovske

pogodbe med obema državama niso uspeli. Angleški zastopniki so nemškemu odposlancu sicer izjavili, da je Anglija pripravljena začeti pogajanja, niso pa mogli sprejeti pogojev, ki jih stavi Nemčija za ureditev platičnega prometa, glede kreditov in glede tako imenovanega gospodarskega sporazuma o razdelitvi tujih tržišč med Nemčijo in Anglijo. Pri tem vprašanju je šlo predvsem za to, da bi nova trgovska pogodba določila, kolik gospodarski vpliv bo po tem sporazumu imela v državah Srednje in južnovzhodne Evrope Anglia in kolik vpliv bo imela Nemčija. Nemške zahteve glede tega so bile take, da jih Anglezi niso mogli sprejeti.

Prav tako ni prišlo do sporazuma glede ureditev judovskega begunskega vprašanja. Dr. Schacht je predsedniku ameriškega in predsedniku angleškega begunskega odbora povedal, da je Nemčija pripravljena začeti pogajanja glede begunskega vprašanja z

vsemi 32 državami, članicami mednarodnega odbora za pomoč beguncem. Z vsako teh članic bi Nemčija sklenila izseljevanja svojih Judov dvostransko pogodbo. Pogoji za članice te pogodbe so naslednji:

Vsaka od teh držav se obvezuje, da bo dovolila povečanje nemškega uvoza sorazmerno s premoženjem, ki ga bodo prinesli tja nemški Jude. 10 odst. dolga za uvoz nemškega blaga mora vsaka država plačati v gotovini, ostalo pa po posebnem klirinškem sporazumu. Države, v katere se bodo vseili nemški Jude, naj dajo na razpolago kredite za uvoz nemškega blaga.

Ker je iz teh pogojev bilo jasno, da hoče Nemčija po eni strani ostresi se Judov, po drugi strani pa dosegči še velike ugodnosti za svoje gospodarstvo, niso angleški in ameriški zastopniki nemških predlogov mogli sprejeti in se je dr. Schacht brez uspeha moral vrniti iz Londona.

Notranjepolitični razvoj v Romuniji:

Ena sama politična stranka - ena sama državna mladinska organizacija

Bukarešta, 17. dec. o. O novih notranjepolitičnih spremembah v zvezi z ustanovitvijo ene same politične stranke na Romunskem poročajo uradno naslednje:

Stevilne ugledne osebnosti iz političnih in razumenskih krogov so prosile, da jim pravosodno ministrstvo dovoli ustanovitev nove politične organizacije »Fronte nacionalnega vstajenja«. To prošlo so podpisali vsi člani sedanjega vlade, vendar še nista bivali ministrov, ki so bili člani bivših političnih strank, predstavniki bivših socialističnih strank, bivši načelniki generalštabov v pokolu, predsednik in več članov romunske akademije ter ugledni časnikarji. Med podpisniki so najvidnejši zastopniki vseh ideoloških smeri. Treba je poudariti, da so med njimi tudi ugledne osebnosti iz Erdelja, ki so bile prej na čelu narodno-socialističnega gibanja. Prav tako pomembno je, da so to prošlo podpisali tudi mnogi vojaški predstavniki in generalštabni časnikarji.

Romunski uradni list objavlja nov zakon o organizaciji »Straže care«, ki je zdaj v državi edina organizacija za telesno vzgojo romunske mladine. Z novim zakonom se v neki meri spreminja dosedanji ustroj te organizacije. Odslej bo »Straža care« državna ustanova, ki ima za nalogo vzgajati mladino v moralnem, narodnem, domoljubnem in telesno vzgojnem duhu. V njej se bo moralna zbirati obvezno vsa mladina obeli spolov od 17. do 21. leta. Geslo te organizacije je: »Zvestoba in delo državi in kralju. Vrhovni poveljnik je odslej sam romunski kralj Karel, veliki stražar države. Kralju stoejo ob strani kot posvetovalni organ članov vrhovnega sveta, v katerem so predsednik romunske vlade patriarh Miron Cristea, minister za ljudsko vzgojo, za narodno obrambo, za notranje zadeve, finančni minister, minister za ljudsko zdravje, minister za javna dela, za socialno zaščito, kmetijski minister, poveljnik »Straže care« in predsednik tako imenovane »Socialne službe«.

Važni sklepi španske nacionalistične vlade:

Pred obnovitvijo monarhije v Španiji

Burgos, 17. dec. o. Nacionalistična vlada je zdaj storila prvi uradni korak za obnovitev monarhistične vladavine v nacionalni Španiji.

General Franco je na zadnji seji nacionalistične vlade predložil načrt zakona o popravi kridice, ki je bila prizadejana v bivšem španskem kralju Alfonzu XIII. v ustavotvorni skupščini dne 27. novembra 1931. Nacionalistična vlada je predlog sprejela soglasno. Bivši španski kralj Alfonz bo dobil po tem predlogu nazaj vse državljanske pravice ter bodo razveljavljene vse dosedanje odredbe. Španskemu kralju bodo vrnili tudi vse odzvane premoženje. Nacionalistična vlada je zakon sprejela.

Po vseh, ki jih je objavil »Newyork Herald«, bo general Franco poslal v Rim svoje posebno zaščito, ki se bo glede vzpostavitve monarhije v Španiji najprej porazgovorilo z Mussolinijem, nato pa pa nacionalistična vlada prestolonasledniku Don Juanu, princu Asturskemu, ponudila španski prestol. Don Juan živi zdaj stalno v Italiji s svojim očetom ter se je že dvakrat hotel vrniti v nacionalistično Španijo kot navaden vojak, da se udeleži bojev na nacionalistični strani.

Kaže, da bo vprašanje vzpostavitve monarhije na Španskem rešeno še to zimo. Kakšna bo oblika bodoče monarhistične vladavine, pa še ni znano, nedvomno pa drugačna kakor pa je bila pred revolucijo leta 1931.

Ze zaključek razgibanega tedna po volitvah

Raca za raco leti . . .

Ljubljana, 17. dec. Pred dvema dnevoma smo se na tem mestu naločili z indijanskimi govoricami, ki leta od tedelje dalje iz kazinske tvornice budih sanj v ta abogi slovenski svet. Ne bi se na to trdjanje iz papirja in na njeno udejstvovanje več obračali, še se nam ne bi smilili tisti »boljši« napredni in nacionalni ljudje, ki so ves ta teden podlegali depesam kazinskega štaba, ki noče priznati poraz, marveč je še zmeraj prepričan, da krepko maršira ne samo po zmago, marveč celo do zmage naprej. Zaradi teh ubogih ljudi, ki še vedno nasledajo prizetovalcem po vinotičih, po čakalnicah, po tramvajih, po raznih zbirališčih brezposelnih duhov in teles, bomo danes vzel na muho še nekaj kazinskih petard, da s tem dostojno zaključimo ta teden največjih političnih neumnosti, kar jih je »napredna in nacionalna« Ljubljana kdaj morala požreti in prenesti – in vse to zastonj!

Pribiti je treba, da se je uresničili naša zadnja trditve: S kopnenjem volivnih fondov je zacepel upadati tudi racarski kazinski elan. Napelost zapuščenega Kramerjevega tabora upada kakor mleko, če ga odstaviš od blagodejnega ogaja. Ta taborček prihaja do spoznanja, da je bil 11. decembra zares, za trajno, celo za končnoveljavno postavljen v politiki na hladno. Vreme, ki je pritisnilo včeraj in danes, je k temu spoznanju še pripomoglo. Napredna in nacionalna »večna luka« dr. Kramer je, kakor smo slišali, na toplejšem jugu. Kaže pa, da se je ta luč na jugu spremeniла v leščerivo in da je nazadnje ne bo ostalo nisi za dobro vžigalico. Taki se zdi, da so uspehi, ki jih bo dr. Kramer po tej zgodovinski poti mogel pokazati v Ljubljani. Nazadnje je včeraj pritisnil še sneg s svojo objektivno, politično nič umazano belino potrdil naše napovedi...

In napočilo je zadnje jutro tega velikega tedna, ki naj bi bil prinesel opoziciji nele zmago, marveč celo dr. Kramerjev mandat. Toda jutro zadnjega dne v tem tednu ni nič bolj obetajoče, kakor je bil usodni ponedeljek velikega mačka... Celo vesti, ki naj drže razpoloženje vsaj do tedaj, da se vrne iz Belgrada dr. Kramer z novim ro-

jem političnih rac, potrjujejo, da prihaja s tekom dnevo spoznanje, ki je zdaj bridkejše, kakor bi bilo takoj v ponedeljek.

»Vlada je dobila 100.000 glasov večine, ne pa 400.000, kakor pravijo uradna poročila.« To je najnovejša včerajšnja pociestna vest, ki je letela ves dan skozi pričakovanja »napredna učesa. Sporočil jo je dr. Kramerju njegov dobr si zaveznik dr. Sutej... No, ta napredek v spamerovanju je razveseljiv, čeprav še ne razvedova popolne vladnosti in spreobrnjenja. Ker pa imamo opraviti z »naprednim« čenčami, upajmo, da bo stvar šla naprej tako, da bo v desetih dneh imela vlada po istih opozicijskih poročilih že milijon glasov večine, ne pa samo 300.000, s katerimi je zadovoljen skromni in nerazvajeni Korošec. Ce bo šlo spamerovanje in priznavanje naprej v tem sorazmerju, bo za sestanek novega parlamenta Kazina razglasila, da ima vlada tako večino, kolikršne ni sanjal in ne napovedal dr. Kramer zate niti leta 1931, ko je dobil v Sloveniji 117% vseh glasov.

Zalostno je pri stvari samo to, da kljub temu poboljšanju in spreobrnjenju dr. Kramer le ne bo prišel v Sloveniji do mandata...

Druge oddaje kazinskega radia so manj pozitivne, toda prav tako zavrne in predpustne. Nauhuija med njimi je tale:

»Ali sta videli v nedelji? Tako so se klerikalci bali naše zmage in revolucije, da so postavili pred Kazino kanon...« Res, klerikalci so budo previdni ljudje. Bolhe so šli strelijet s kanonom. To kaže, da so se veliko naučili pod vladom dr. Kramerja in JNSarjev, ki so vzlikanje v Senčurju označili za krvavo revolucijo in seveda temu primerno ravnali. Ni čuda, da so po vseh teh skušnjah moralni klerikalci nad Kazino s kanonom... Da bi se prepričali, smo v nedeljo zvečer in v ponedeljek hodili okoli Zvezde in smo videli, da kanon še vedno stoji tam. Obrnjen je iz Kazine navzven, odprtina ima podobno gobcu kitajskega zmaja, iz njega pa lete debele race v Ljubljansko meglo. Videli je bilo, da je Kazino kanon zajel in ga obrnila proti sovražniku, na katerega je

po starci navadi strelijet s papirjem. Včeraj ni bilo kanona več. Na vratih generalnega štaba je bil policijski pečat, ki ga ni bilo dovoljeno preveč ogledovati. Za kanon smo pa slišali, da ga je dr. Kramer odpeljal na jug, da bo z njim dokazoval, kako je v Sloveniji zmagal... seveda s tihim upanjem, da bi mu pomagal do mandata vsaj kanon, ko mu ni moglo pomagati ogromno število njegovih pristašev...

»Tisti, ki so volili Mačka, bodo dobili vsi legitimacije, potem bodo klerikalci že videli.« To je res hudo nevarna reč. Samo da ne klerikalce, marveč za tiste redke izgubljence, ki bi morali, kakor kaže, nositi ne le sramoto, da so volili Ne-Slovenca, marveč bodo imeli celo legitimacije, ki jih bodo morali v dokaz sramote kazati, da se jih bo slovensko ljudstvo znalo in vedelo ogibati. Mi bomo uvede teh legitimacij silno veseli, saj bodo potem politične barve pri nas čisto jasno vidne. In če bo dr. Kramer že postal brez mandata v Sloveniji, bomo po tem legitimacijah vsaj vedeli, kdo se je na mile više trudil, da bi mu do njega prispomogel – proti volji vsega slovenskega ljudstva.

In tako dalje. Skoda, da bo prihodnji teden že vsega tega špasa konec in se bo Jugoslavija vrtila naprej po dolgočasnem tiru te grde klerikalne zmage... Ker ni dr. Kramer ne tako, ne tako in ne drugače dobil v Sloveniji mandata, ne bo niti nikogar, ki bi pri tem dolgočasnem vrtenju delal vsaj malo zgaze. Hvala Bogu, da smo dobili sneg in z njim po toliku prežvečenih neumnostih vsaj nekaj v resnici novega, kar neizpodbitno drži najmanj tako dolgo kakor žalostne in oskuljene kazinske race...

Širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

Vesti 17. decembra

V Pragi je imel včeraj sejo parlamentarni odbor za varčevanje v državni upravi, ki je sprejel več važnih sklepov.

Novi češki prostovni minister Karpaš je izdal zapoved, po kateri morajo v vse češke šole spet obesiti kríz, katerega je pregnal iz šol dr. Beneš in njegova družba.

O izidu volitev v Jugoslaviji še vedno veliko piše ves evropski tisk in pravi, da je pomembno vloga pri zmagi dr. Stojadinovića igrala njegova pametna zunanja politika.

Italijanska vlada je včeraj sprejela zakon o zedinjenju štirih libijskih pokrajin z Italijo, dalje zakon o podelitvi posebnega državljanstva mohamedanskemu prebivalstvu v Afriki ter sprejela tudi posebno uredbo o ustanovitvi družbe, ki bo upravljala premoženje, katero bodo morali odstopiti državi tisti Judje, ki bo njihova imetje prekoračilo mero, določeno zanjem.

Ceskoslovaško gospodarsko odposlanstvo je brez uspeha odpotovalo iz Londona, ker se Angleži pomislijo dati Ceskoslovaški obnovitveno posojilo 30.000.000 funtov šterlingov, katero so ji obljubili, če sprejme münchenske predloge. Anglia je zdaj pripravljena dati Ceskoslovaški samu da 4.000.000 funtov, za posojilo pa stavi razne dudne in nemogoče pogoje.

Perzijska policija je odkrila v prestolnici Teheranu obsežno komunistično zaročto in prijateljev, ki so vsohni za sovjetsko Rusijo.

Judovski student Grünberg je ustrelil dr. Meana, vodjo vsečiljske klinike v Lausanni iz osebega maščevanja, češ da je dr. Mean nasprotoval njegovemu imenovanju za doktorja.

Mrzli vas, ki prihaja iz Sibirije v Evropo, je zajel vzhodno Nemčijo, kjer je včeraj temperatura padla na minus 17 stopinj. V samem Berlinu je 15 stopinj mraza. Vremenovscvi napovedujejo, da se bo mráz še povečal.

Velike manifestacije za priključitev k Nemčiji so bile snoči ob vsej nemško-litvanski meji na nemškem ozemlju. Nastopile so hitlerjeve organizacije, katerih parado je pregledal voditelj nemških Nemcev dr. Neumann.

Hider je včeraj sprejel novega kitajskoga poslanika Čeng-Cieha, novega holandskega poslanika dr. de Witja in poljskega poslanika Lipskega, s katerim se je razgovarjal o vprašanjih, ki zadnje zanimajo Nemčijo in Poljsko.

Razprava o uvedbi obvezne vojaške službe v Angliji se bo začela na prihodnji seji angleške zbornice.

Vseameriška konferenca v Limi naj bi po prijedovanju Združenih držav in njihovega judovskega sklenila, da bodo vse članice vseameriške zveze s silo prepričile uvedbo kakr neameriške vladavine v katerikoli izmed držav, včlanjenih v zvezu. Sklep se nanaša na preprečevanje morebitnih avtoritarnih sprememb, ki se obetajo zlasti v Južni Ameriki.

Predsednik bolgarske vlade Kjoseivanov bo končec prihodnjega tedna odpotoval v Ankaro in sklenil prijateljski sporazum med Bolgarijo in Turčijo. Ta sporazum bo nadaljnji korak za sprejem Bolgarije v Balkansko zvezzo.

Za novega sovjetskega poslanika v Sofiji bo imenovan Aleksej Tolstoj, nečak velikega ruskega pisatelja in misleca Leva Tolstega.

Italijanski zunanj minister grof Ciano bo juči odpoloval na trdnevn obisk v Budimpešto.

Angleška vlada se bo pri Nemčiji pritožila zaradi ukrepov, ki se nanašajo na Jude v Nemčiji, ki so ameriški državljanji.

V Litvi so zaprli več voditeljev krščanske demokratske stranke in jih poslali v koncentrična taborišča.

Francija ne bo odstopila Italiji niti pedi svoje zemlje, je izjavil zunanj minister Bonnet včeraj pred zunanjepolitičnim odborom francoskega sejne.

</div

Kranj se širi, raste in modernizira

Jutri bodo blagoslovili novo krasno ljudskošolsko poslopje

V teku poldrugega leta je dobilo mesto Kranj velikih zgradb, kakor noben drugi slovensko mesto, če izvzamemo Ljubljano in Maribor. Med najpomembnejše, ki niso izključno zasebnega značaja, moramo imenovati velik šestnadstropni hotel »Evropa«, ki je bil otvorjen že septembra. Letos sta spet zelo povečali svoje obrate tovarni »Jugobruna« in »Semperit«. G. Savnik Ivan je povečal svojo tovarno pod mestom, g. Anton Adamič, lastnik tovarne »Ika«, pa je zgradil v Kokrici veliko tovarno. Tovarna »Ika« je doslej obratovala v mestu na Mencingarjevem trgu, odslej pa bo imela to zgradbo le za trgovino »Ika«.

Posebej pa moramo omeniti, da se je v leto-njem letu osnovala nova tekstilna tovarna »Teza« družba z. o. z. Družba je pozidala v leto-njem poljetu in jeseni tovarno na Farovski Liki. Tudi stroji so povečini že montirani in bo tovarna v najkrajšem času začela obratovati. O tej tovarni bomo v eni izmed poznejših številki poročali nekaj več.

Nova ljudska šola

V nedeljo 18. decembra bo ob prisotnosti g. bana dravske banovine dr. Marka Natlačena slovensko blagoslovjena in otvorjena nova ljudska šola. Ta dan bo gotovo lep praznik ne samo za otroke, ki bodo dobili svoj nov dom, ki jim bo od slej nudil neizmerno več, kakor jim je nudil stari dom, temveč tudi za vse Kranjčane, saj je s tem dnevom otvorjena krasna stavba v ponos in čast gorenjske metropole.

Potreba po gradnji nove ljudske šole se je pokazala že več kot pred dvajsetimi leti. Že okoli leta 1910 se je tedanjii šolski upravitelj pritoževal, da nima kam posaditi otrok. Bog ve, kaj bi dejal, ko bi mu nekdo takrat rekel, da bo nova šola zgrajena šele čez 28 let. Pa so v resnicu prejšnji občinski odbori potrebo kar po domače »zatušali« in stisnili otroke, koder se je le dalo. Razumljivo je, da je teenoba porazno vplivala tako na otroke kakor tudi na učitelje. Nekaj let po svetovni vojni je bilo boljše, ker ni bilo toliko otrok, toda hudo je bilo pozneje, ko so začeli obiskovati šolo otroci, rojeni po vojski. Razen tega se je v Kranju v zadnjem desetletju število ljudi znatno pomnožilo zaradi hitro razvijajoče se industrije.

Vse do takrat, ko je nastopil sedanjii občinski odbor, ni bilo nikogar, ki bi se za gradnjo nove šole prav zavezal. Sedanjii občinski odbor je prevzel po prejšnjem le veliko število načrtov in uvidel, da so bile že za te načrte izdane velike vsote denarja. Župan g. Karel Cesen je takoj zagrabil za delo. Ni se ustrelil žrtve, niti dela v nočnih urah. Le to je videl, da je treba novo šolo takoj zgraditi.

Idejno skico za šolsko poslopje je naredil na tehničnem oddelku banske uprave g. inž. arh. Navinšek. Ko je to skico občinskega odbora deloma preudaril in prerezetal, je takoj odal vse ostale načrte na podlagi te skice v izdelavo g. inž. arh. Ogrinu, kateremu je poveril tudi gradbeno nadzorstvo. Ta načrt je bil trinajsti, vendar se je tapot izkazala številka 13 kot zelo srečna številka.

V lanskem juliju so zapele na občinskem svetu za pokopalniščem prvič lopate in danes že imamo pred seboj na res primernem prostoru krasno, najmodernejše urejeno ljudsko šolo. Skupni stroški za vso gradnjo in z opremo vred znašajo 6 milijonov dinarjev.

Ljudskošolsko poslopje sestoji iz treh objektov. V dveh so ločeni prostori za dečke in dekle, v vmesnem traktu pa so upravni prostori s telovadnicami. Več šolski objekt ima 9 učilnic, pevsko sobo, risalnico, 2 kabine za štola, prirodopisni, zemljepisni in risalni kabinet. Posebnost šole je, da ima namesto hodnikov v vsakem nadstropju nekake dvorane v velikosti 9 × 20 m. V sredini teh dvoran oziroma avl so nameščene stopnice, ob daljših stenah so vzidane garderobne omarice, v kraje stene pa so vzdeleni okna. Avla v drugem nadstropju bo služila kot dvorana za prireditve. Vhod v dvorano je od strani iz prvega nadstropja.

Upravni trakt sestoji iz treh delov: upravni trakt za dečke oddelke in upravni trakt za dekle, med obema pa je telovadnica. V približju vsakega upravnega trakta je stanovanje za sluge, v I. nadstropju zbornica, knjižnica, upravni

Tommy Farr premagan

Znani angleški bokser Tommy Farr, ki se je bil lani tako sijajno držal v bitki z Joe Louisom, je snoti doživel hud poraz. V eliminacijskem matchu ga je izredno nadarjen Kalifornjec Lou Nova premagal v petnajstih rundah po točkah. Nova je gladko dobil, prvo, šesto in deseto rundo, Farr pa enačio, dvanajsto in trinajsto. V zadnjih dveh rundah pa je Nova Farr zdelal vprav strahovito. S ploho silovitih udarcev ga je popolnoma omamil. Kakor pisan je vse krvav opotekal po ringu in komaj obstal do konca petinajstih runde na nogah.

Herwey Allen:

151

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Antonio in Juan sta morala sama vse to opraviti. Ob plapolanju sta snela otrplo telo s križa. Ovila sta ga v dragocen plasti, ki ga je bil Allah daroval Antoniu. Položila sta ga na surov oltar v votlini, ki je bila kot nekakva naravna obokana dvoranica. Na nižjo steno poslopja sta položila podolgem križ. Juan je odšel in se vrnil s šopkom belih gorskih cvetlic, ki jih je natrgal v bližini. Spoznijo jih je potresel po tleh in pri tem jokal. Antonio je videl, da je svoje čevlje pustil zunanj pred vhodom.

Poglejte, gospod, je šepetal, zukradli so srebrni križ, ki ga je imel pater nad olтарjem. Prav gotovo so morali biti zraven kristjanji.

Antonio je sklonil glavo. Ni mogel niti jokati niti govoriti.

Luč ga je spet priklenila k sebi. — Videl sem ga, ko se je vrnil domov, — si je mislil.

»Prosil bo za nas,« je dejal Juan, ko sta spet stala zunaj pod zvezdnatim nebom. »Naši grehi nam bodo odpuščeni!« Antonio je svojemu dragemu tovariju stisnil roko in čakal, da je pripeljal Arabce. Zadelali so ozki vhod s skalami in zasuli vso steno s prstjo.

Ko je ponovil v misli zatopljen sedel ob ognju, je bil še ves prevezet od presunjivega dogodka. Ta dan ga je bil bolj preobrazil, kot pa more povedati človeški jezik. Kakor rezilo meča, katerega potegnejo iz ognja, se je za trenutek pogrenil v mrzlo večnost, da se je z zmerom prekalil.

Ni si domisnil, da je moral zaradi te prekalitev brat François toliko pretrpeti. »Ne, ne, nisočkrat ne!«

Pa vendar sam je bil v stvar zapleten. Ko je v senci tele noči streljal v pepel žarečega ognja, je spoznal vso zaporednost in odvisnost dogodkov. Njegov delež na dogodkih in njihov pomen — pa naj so bili slučajni ali pa od usode dani — vse to je bilo košček njega samega. Zanj so pač imeli nekaj pomena.

Juan je spal. V svojem robcu je imel povite v dišeče listje tiste tri trne, ki so predlri roki in nogi brata François. Robec je ležal na njegovih prsih. Za trne je bil prosil Antoniu. Antonio je vedel, da so namenjeni neki cerkevici, ki se v Juanovem rojstnem kraju v Španiji dviga nad morjem.

Antonio si je tesneje ovil svoj plič in se zagledal v pojedenje ogenj. Noč se je umikala dnevna. Dolgi prsti sonca so se kakor peresa pahljajo začeli stegovati tja čez oblake na vzhodu. Tropska zaria jim je kazala pot.

teljeva soba, govorilnica, soba za slugo in strančica. Telovadnica je velika 20 × 12 m in ima najmodernejše telovadno orodje. Telovadnica bo služila izključno samo za telovadbo.

Vrt pred šolo bodo posejali s travo, da se bo strnil v lepo celoto s parkom, ki ga bodo uredili na dosedanjem pokopališču. Nasproti dekliškega šolskega objekta bodo prihodno spomlad pozidali stanovanjsko hišo za šolskega upravitelja po načrtu g. ing. arh. Ogrina, nasproti deškega šolskega objekta pa bo stala šolska poliklinika po načrtu, ki ga je izdelal Higieniski zavod v Ljubljani.

Novi most preko Kokre

Posebna zanimivost mesta Kranja je novi lesen most čez Kokro. Če običač teječ koga izmed Kranjčanov, ga bo ta gotovo peljal na sprehod preko novega mostu čez Kokro. Vsakdo se čudi izredni zanimivosti navega mostu in vsakdo prizna, da je tako visoko strugo, kakor jo ima Kokra, bila gotovo tako gradnja najprimernejša in najce-

nejsa. Iz mosta se prav lepo vidi nova šola in lepe nove hiše v smeri proti Kokrici in Primskovemu.

Kranjčani so začeli ta most uporabljati že lansko zimo, čeprav most še ni bil popolnoma dohotovljen. Letos so uredili vhod na novi most iz Strossmayerjevega trga. V tem vhodu sta vzdiana tudi dva trgovska lokalna. V lokal za župniščem se je vselila podružnica »Slovenca«, »Slovenkega doma« in »Domoljuba«, v najkrajšem času pa bo v tem lokalnu tudi prodaja knjig in papirnatih potrebščin. V lokalju za Dijaškim konviktom je trgovina s krmom, imenovana »Hermelin«. Sredi mostu ob strani je dobil primerno mesto kip sv. Janeza. Ker je most v bližini cerkve in ker bo na njem kip sv. Janeza, je bila že izražena želja, da bi se most imenoval »most sv. Janeza«.

V leto-njem jeseni je bila popolnoma izvedena preložitev gaštejskega klanca. Sedaj je nova cesta tudi velik vodovod Preddvor-Kranj. Za bližnjo bošljivo, razširili saveki most in asfaltirali cesto Kranj-Naklo. V zgodnji spomladi bodo začeli graditi tudi telik vodovod Preddvor-Kranj. Za bližnjo bočnost napoveduje tudi gradnjo velikega šolskega poslopja nasproti novega hotela »Evropa«. S posnom lahko rečemo, da se Kranj hitro širi, raste in modernizira.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Nocaj ob 20. uri dva velefilma

Divne laži Nine Petrovne

Žetev (Paula Wessely)

Ljubljana od včeraj do danes

O, primojdunaj, kako danes pikal Zarana je pa že bilo tako mraz, kakor sredi najhujše zime. Tisti mrzli val, ki se je menda valil odnekod iz Sibirije, je priplaval — vsaj s svojo »izvidnico — torek le tudi k nam! Zadnje dni smo nekaj modrovili, da bomo najbrž še dolgo gledali dež, pa smo včeraj doživeli, da so se nebeške pernice letos že drugič nekoliko natrgale in da se je iz njih vsul mehki, mrzli puhi, ki na mokrih cestah še ni dobil obstanka, zato pa je za prvo silo že pobeli strehe in trate. Sprva je bilo mokrote kar preveč, proti večeru pa je pritisnila burja, ki je udarila na mlake in curke. Zmrzovati je začelo. Prve ledene svečice so se obesile na strehe. Snežiti je nehalo, pritisnil je s Hudim vetrom mraz; nebo se je obrisalo in zjasnilo in ponori se so prikazale velike zvezde. Bridko je bilo v Ljubljani — 4 stop. C. v Mariboru pa — 9 stop. C mraza. Prav dobro je torek pridel. Nebo se je spet malo zameglio, ko pa se je docela zdanilo, pa se je spet začelo jasnit. Zdi se, da bomo zdaj morda dočeli trajno mrzlo in suho vreme.

Počitnice na univerzi

Danes se že prično na naši univerzi božične počitnice. Gimnazije in ljudske šole pa bodo prenehale z delom še čez nekaj dni. Akademiki bodo odrinili na svoje domove, na univerzi bo zdaj tja do po svetih Treh kraljih pusto in mirno. Živo pa bo danes na vlakih. Mladina, ki se še uči, vselej prinese s seboj v vozove svojo mladostno prešernost.

Kradejo, kakor za stavo

Tudi enkrat je bil med opoldanskimi urani ukrazen delavci Marija Grdadolnikovi, ki stanejo v Hradeckej vasi, iz stanovanja precejšen kup oblike, perila in podobnih reči. Tat je odnesel dve moški oblike — črno in modro črasto — modre moške hlače, dva para rjavih moških čevljev, nekaj svilenih sracij in belih rih, zlat moški poročni prstan z datumom 15. 5. 1935, zlat ženski prstan z tremi belimi safirji, zlat ženski prstan z belimi kamni, uroštopar z arabskimi številkami in še več drugih reči. Grdadolnikova je utrpela škode za približno 6000 din. — Civilji S. Maintingerjevi je nekdo ukrazel rjava usnjeno aktovko, v kateri je imela raznih predmetov in dokumentov v vrednosti okrog 3500 din. — Mizaršku pomočniku Francetu Hlebšu pa je nekdo iz stanovanja v Verstovški ulici odnesel 3500 dinarjev gotovine. Tatovi so pridno pri svojem nepoštenem, nečednem delu.

Zatišje na reševalni postaji

Zadnje čase nam na reševalni postaji vedo povedati same ugodne reči. Nič kaj hudega dela nimajo, nesreč ni, prevažajo pa samo bolnike z notranjimi boleznjimi, pa se teh ni Bog ve koliko. V zadnjih 24 urah so zaznamovali vsega skupaj le dejet prevozov.

b) sneg leži

sužen — južni sneg

osa — osredica (skorja se pod smučmi lomi in udira)

srež — uležani zrnati sneg s trdo skorjo

praši — pršič

srež — kristalizirana zmrzlina

K oznaki pod a) in b) je treba pristaviti delino snega, ki ga je treba meriti vselej na povprečnih mestih.

c) smučanje

smuka — smuka ugodna

smola — smuka za silo

nemuka — smuka neugodna.

Kakor vidimo, bo letošnje vremensko poročanje organizirano in urejeno res vrgledno.

Smučka šola TK Skala, Jesenice, priredi na Roči-Karavanke (2 uri od postaje Jesenice) od dne 25. decembra t. l. dalje — smučko šolo za začetnike, in poseben oddelek za tekmovalce v alpskih disciplinah. Vodstvo šole ima g. Ciril Prache. Cena za pouk 100 din za osebo na teden. Prijave sprejema: TK Skala, Jesenice.

Bodi luč!

>Pojdi!

>Pojdi! Naj ti svetlo obliče Allaha razsvetljuje pot! Je dejal Amah.

>Pojdi! To je bila zadnja beseda brata Franca. Le tega ni vedel, če je to govoril za svojo lastno ali pa za Antonijevo dušo. Prav gotovo, bi mu pristojalo, če bi se v zadnjih džihlijah spomnili koga drugega. Antoniu se je zdaj zdelo, da je ta beseda prejela ves svet in da je odmevala kar naprej, medtem ko so sončni bližki že privabilni na hribe dan.

Poklical je speče. Odhajali so iz doline.

Sestinštridesetog pohlavje.

>Einhorn je dviga sidro.

Isto jutro, ko si je Antonio skozi pragoz utiral pot, je korakal s trdimi koraki gori in dol po krovu svoje hrabre ladje kapitan Bittern. Ze več kot šest tednov je tičal in se pacal v Rio Pongo. Bil je še sit pokrajine pod Gallegovino in krajev tja do Bangalanga. V tem pogledu si je bilo vse moštvo s svojim kapitanom vred dočela edino.

Le enkrat, odkar so zapluli v Rio Pongo, da bi vzeli s seboj novega lastnika, se je lice krova močna spremnilo. Divje vesti in slabe novice so prisile do »Einhorna«. In ta spremembu je bila zlasti v očeh kapitana izredno važna.

Potegnil je svojo ladjo za kake pol milje bolj proti zalivu, da bi dosegel pozicijo prednost. Šlo je za to, da

Največji dobrotnik kitajskih sirot

„Tu imate denar, a prizanesite vsaj nebohljenim otrokom . . .“

Morda je edini človek, ki uživa enako splošjanje na kitajski in japonski strani v sedanji vojni, francoski misijonar Jacquinot. Njegova izredno velika ljubezen do trpečih Kitajcev, posebno otrok, ki jih je sedanjem japonsko-kitajske vojske neusmiljen zapisala med sirote, je v toliki meri ganila tudi osvajajoče Japone, da pri njih ni nič manj zaslovel po svoji nenavadni človekoljubnosti, neustrašenosti in junavstvu, kakor pri ubogih Kitajcih, ki jim je posvetil tudi svojo življenje.

Pred nedavnim je vse velenovo časopisje pisalo tople članke o tem velikem možu. Potem pa so vsa poročila o njem spet utihnila, kakor da je tudi on postal številna neizprosnega boja na Dalnjem Vzhodu, števil največje sodobne žalobje. Danes je ta mož že 68 let star, pa njegova življenska sila še ni omagala. Zdi se celo, da njegovo ljubeče srce bije celo vedno močnejše. Gotovo je ta mož danes eden največjih, čeprav na žalost ne ravno najpomembnejih, kar jih živi v Aziji.

Takrat, ko se je začela japonsko-kitajska vojna, je japonški generalštab vzel tega francoskega misijonarja za talca. Kmalu pa so ga svustili spet na svobodo. Prej je

prepotoval peš skoro ves svet

ter na tem potovanju nabiral prispevke za uboge. Nabral je precej denarja ter z njim prišel nazadnje tudi na Kitajsko, kjer je bil že prej deloval kot misijonar. Naučil se je ekolo perfektno vse kitajskih dialektov, poleg tega pa zna izvrstno tudi precej drugih jezikov. Na Kitajskem ga danes vse poznavajo pod imenom »beli Buda«.

Svojo veliko neustrašenost je ta mož pokazal predvsem v zadnjem času, ko so Japonci zavzemali nekaj večnejših kitajskih mest. Ko so jih obmetavali s topniškim in strojniskim ognjem, je ta neustrašeni mož odšel iz kitajskih utrjenih postojancev naravnost proti sovražnim strelskim jarkom, in sicer z denarjem v roki. Izprosił si je dostop do japonskega generala ter mu dejal: »Tu je denar, ki sem ga zbral za uboge, ki so že toliko prestali v tej vojni. Ta denar dajem vam, toda prosim vas, prizanesite vsaj nebohljenim otrokom, ki gotovo niso ničesar zakrivili!«

„Vsaj mal varen kotiček pod soncem“

Ni pa z največjo očetovsko ljubezni skrbel samo za uboge otroke, pač pa tudi za druge, ki so bili potreblji njegove podpore in njegovega doberga srca. Čim je padel Shanghai, je Jacquinot ustavil nekak varnostni pas, v katerem naj bi našli svoje zavetišče vsi tisti, ki so bili nespособni nositi orožje. Tam naj bi bili predvsem otroci, starčki in ženske. Ko je divjal najhujši boj, je vodil pogajanja z Japonci, da bi mu dovolili imeti v mestu vsaj »mal kotiček pod soncem«, kamor bi lahko spravil na varno kitajsko otroke in starce. Posredoval se mu je ta »kotiček« izposloval. To je bil Nantao, ki so ga začeli tedaj imenovati kar »Jac-

quinotov pas«. Tu je našlo približišče 250.000 ljudi, domačinov in Europejcev, ki so bili prej izpostavljeni najhujšim vojnim grozotom.

Celo japonski generalni štab je zahteval od poveljnikov japonske vojske, da morajo na vsak način paziti, da to zavetišče ubogih Kitajcev ne bo izpostavljeno japonskemu obstrelovjanju.

Tudi v Nankingu je japonska vojska prizanesla tisočem in tisočem, za katere se je pri japonskih generalih zavzel Jacquinot. Kitajci so začeli imenovati Jacquinota kar kratko »maril« — človek, ki primaša srečo.

Države, ki so uživale 100 let mir

Najboljši odjemalci angleškega in nemškega blaga

V založbi Einaria Munksgaarda v Kopenhagnu je izšla knjiga »Die nordischen Länder in der Weltwirtschaft«, ki zelo nazorno slikajo gospodarske razmere v Dansi, Finsi, Islandiji, Norveški in Švedski. Te dežele so bile že zdavnaj tesno medsebojno povezane z izjemo Islandije, ki ustvarja na Atlantiku zapadno predstražo severne civilizacije. Vse dežele so med seboj zelo tesno povezane in imajo delno tudi skupne meje, vsaka posebej pa predstavlja neodvisno državo, obeleženo s posebnim značajem. Vendar pa imajo vse slično zakonodajo, slične socialne razmere in skupne politične ideale. Severne dežele predstavljajo v Evropi ne le v zemljepisnem, temveč tudi v zgodovinskem in kulturnem oziru skoraj nedeljivo enoto. Zaradi tega ni nič čudnega, če se vse severne dežele združujejo v skupnih naporih za povdigo gospodarstva ter lojalno sodelovanje na obnovi in konsolidaciji mednarodnih gospodarskih odnosov.

Nad 100 let uživajo severne države medsebojno mir, kar je v zvezi z ogromnim gospodarskim, socialnim in kulturnim napredkom. Vse dežele delajo za mir z vsemi silami, zavedajoč se, da je to koristno za njih neodvisnost in svobodo na političnem in gospodarskem polju. Sodelovanje med severnimi državami se je v zadnjih letih še podvojilo in je bil leta 1934 ustanovljen poseben organ za to sodelovanje pod imenom »Delegacije za napredek gospodarskega sodelovanja severnih držav«.

Ceprav tesno povezane med seboj, niso odrezane od ostalega sveta, ker jim ni za ustvarjanje avtarkičnega bloka, temveč intenzivno delajo na to, da se gospodarski odnosi z ostalo Evropo in drugimi deželami čim bolj razširijo. Brez razpredelenih trgovskih zvez z drugimi narodi bi severne dežele ne mogle vzdrževati tako visokega življenskega standarda in bi tudi ne mogle stalno zboljševati socialnih ustanov v dobrobit svojih narodov. Delegacije za napredek gospodarskega sodelovanja med severnimi državami so hotele tudi ostalim narodom pokazati položaj, ki ga zavzemajo v svetovni trgovini ter so izdale knjigo pod naslovom »Die nordischen Länder in der Weltwirtschaft«, ki daje pregled osnovnih

Ostat bom tam, dokler bo traala voja

Klub ogromnemu človekoljubnemu delu, ki ga je že opravil, pa je ta veliki misijonar od sile skromen. Niti ne dovoli, da bi o njem kaj pisali. Teden, ko se na svojem potovanju mudil v San Franciscu v Kaliforniji, so ga seveda takoj obstopili časnikarji, da bi jem kaj zanimivega povedal o deželi, kjer divijoč tako strahoviti boji, o Kitajski. Povedal pa jem je samo tole:

»Če mi daste tisoč dolarjev za moje uboge, potem vam bom že kaj povedal.« In ka so časnikarji res zbrali to vsoto, jem je dejal:

»Dokler bo trajala voja na Kitajskem, bom ostal tam. Moram reševati pred temi vojnimi grozotami ženske, starčke, otroke in uboge...«

To je bila vse njegova izjava.

Vabilo

na 55. redni občni zbor

Kmetske posojilnice Ljubljana, okolice reg. zadruge z neom. zavezoo v Ljubljani,

ki bo v sredo, dne 4. januarja 1939 ob 9 dopoldne v lastni sejni dvorani v Ljubljani, Dalmatinova ul. 1.

Dnevni red:

1. Pozdrav in otvoritev
2. Sprememba pravil.
3. Poslovno poročilo za leti 1936 in 1937.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Čitanje revizijskega poročila.
6. Odobritev račun zaključkov za l. 1936 in 1937.
7. Poraba dobica.
8. Odobritev proračuna osebnih in stavnih izdatkov po čl. 29. uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov.
9. Volitev predsednika, podpredsednika in člana nov načelstva.
10. Volitev nadzorstva.
11. Predlogi zadržnikov.

V Ljubljani, dne 16. decembra 1938.

Načelstvo.

Kitajski begunci, ki so se v bližini Kantonu polaščili lokomotive, da bi čimprej prišli na varno. Pa tudi s tem si niso dosti mogli pomagati, kajti Japonci so že nekaj km proč razdrli železniško progno.

Okraj Novo mesto

Št.	Občine	Štev. vol upravičencev	Volilo je	JRZ dr. Kulovec	Maček Šperhar	Germ Hrovat	Matko	Skupaj	Ljotič Šöner
1.	Ajdove	215	179	190	1	1	7	—	9
2.	Ambrus	275	263	263	—	—	—	—	—
3.	Bela cerkev	292	213	139	19	3	—	52	74
4.	Brusnice	426	382	357	4	5	—	16	25
5.	Črmošnjice	509	305	222	7	1	—	4	12
6.	Dobrnič	564	422	410	41	41	—	1	83
7.	Dvor	341	247	238	1	—	5	3	9
8.	Hinje	585	452	419	—	—	33	—	33
9.	Mirna	540	402	366	—	3	—	21	24
10.	Mirna peč	779	561	485	27	42	5	2	76
11.	Novo mesto	1061	720	561	54	27	7	69	157
12.	Orehovica	349	233	216	2	10	—	5	17
13.	Prečna	678	483	373	51	24	25	10	110
14.	Sela-Sumberk	150	144	144	—	—	—	—	—
15.	Šmarjeta	599	454	397	30	23	—	4	57
16.	Šmihel-Stopiče (5)	2155	1689	1436	60	18	58	117	253
17.	Št. Peter	412	363	325	4	27	1	6	38
18.	Toplice (Uršna sela) (2)	745	597	542	8	6	5	36	55
19.	Trebnej (2)	987	749	677	55	—	2	12	69
20.	Velika Loka (Čatež) (2)	520	420	235	163	10	10	2	185
21.	Zagradac	378	289	256	—	1	31	1	33
22.	Zužemberk (2)	615	509	487	1	1	20	—	22
Skukaj:		18181	10076	8718	528	243	209	361	1341
									17

Norman Railly Rainé:

JUNAŠTVA ROBINA HOODA Z GODOVINSKIM ROMANOM S SLIKAMI

»Zalostni so, Visokost!« je resno odgovoril sir Guy.

»Lepo bodo pogledali, ko bom izvedel tudi še svoj načrt!«

»Zdaj je najprimernejši čas za to reč! Boljše prilike ne bomo doživelvi! Kako srečno in prav je prišla ta vest!« je pristavil sir Guy s takim glasom, da je bil tudi Ivan takoj prepričan o iskrenosti Guyjevih misli. Sicer pa, sir Guy je končno tudi moral govoriti iskreno, saj so bile na Ivanovo kronanje vezane tudi njegove osebne koristi. Nova posestva, nove fasti, nove oblasti in bogastvo, roka lady Mariane in še mnogo, mnogo drugih želja vrednih reči je bilo vezanih na Ivanovo kronanje. Vse to je v hipu premisli Rihardov brat.

»Reči moram, da je moj brat napravil zares imenito in sijajno, ker se je dal ujeti... ter je na ta način povsem zavzel moji skrbi usodo Anglije!« je z istim izrazito zbadljivim nasmeskom dejal Ivan, ki se je bil zleknil v udobnem stolu ter prsti bobnal po držajih, kar je bil položil obe svoji roki.

»Toda, če se Rihard vrne?« je nenašoma vprašal sir Guy, in pri tem spremljal svojo držo. Z levo roko je prikel, potegnil zapest, zanjam, se uprl s sabljino konico ob tla, naslonil ročaj na levico, desnico pa je imel še vedno na mizi. — — —

Ivan brez dežele se je ob tem vpravil nekolič krožnik, okrog ust, med redkimi brki in bradavico mu je na snehu obledel, vstal je, se znašel ter da bi prikril trenutni strah, ki ga je bil obšel ob tem vprašanju, dejal kar se je le dalo malomarno:

»Poskrbel bom, da se ne bo več vrnil! Ne skrbi, sire moj! pri teh besedah je bilaglo vstal, zagrabil vrč ter začel nalihati včas.

»Zdaj pa pijava na zdravje! Zlati dnevi najučakajo! Razglasil bom velike davščine!« je dejal ter odstavil vrč od Guyjevega kozarca. Guy je vstal, prikel kozarec ter ga dvignil, da bi nazdravil novemu kralju, ta hip je Ivan trčil z vremem ob svoji kozarcem tako močno, da se je kozarec prevrnil in da se je vino razliilo po mizi. Luža se je razliila po mizi, od katere so začele padati na tla goste, velike kaplje tekočine, ki je bila rdeča kakor rubin najtemnejše barve. Na poščenih tleh so se zbirale kalužice, zdele so se, kaj bi se bila po njem razlila kri iz neke globoke rane. Slabo znamenje. Ivan je zbegano pogledal sira Guyja kakor bi ga hotel vprašati, kaj naj bi to pomenilo, sir Guy pa je odložil kozarec in ni spregovoril niti besedice. Nazadnje pa je globoko priklonil ter odšel z Ivanomvega dvorca.

Sir Guy je bil sam ves zmešan od psi pomagati lovskim latovom